

disputants-חולקים central point for summary and review-נקודה מרכזית לסיכום והזרה insertion of an earlier segment-מובאה של פסקה קודמת story-מעשה	מימרא-statement challenge-קושיא question-שאלה answer-תירוץ proof-ראיה
מקרא-key:	

ראש השנה-ארבעה ראשי שנים		Talmud Navigator										
מימרא	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא
פושעי ישראל בגופן, ופושעי אומות העולם בגופן - יורדין לגיהנם, ונידונין בה שנים עשר חדש, לאחר שנים עשר חדש גופן כלה, ונשמתן נשרפת, ורוח מפורתן תחת כפות רגלי צדיקים, שנאמר (מלאכי ג) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם.												◊
אבל המינין, והמסורות, והמשומדים והאפיקורסים, שכפרו בתורה, ושכפרו בתחיית המתים, ושפירשו מדרכי צבור, ושנתנו חיתותם בארץ חיים, ושחטאו והחטיאו את הרבים, כגון ירבעם בן נבט וחביריו - יורדין לגיהנם, ונידונין בה לדורי דורות, שנאמר (ישעיהו סו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי וגו' - גיהנם כלה והן אינן כליו, שנאמר (תהלים מט) וצורם לבלות שאול (מזבל לו). וכל כך למה - מפני שפשטו ידיהם בבוכל, שנאמר מזבל לו, ואין זכול אלא בית המקדש, שנאמר (מלכים א ח) בנה בניתי בית זבל לך, ועליהם אמרה חנה (שמואל א ב) ה' יחתו מריבו.												◊
ופניהם דומין לשולי קדירה.	רבי יצחק בר אבין:											■
ואינהו משפירי שפירי בני מחווא, ומקריין בני גיהנם.	רבא:											■
ורב חסד, מטה כלפי חסד.	אמר מר: בית הלל:											◊
והכתיב: והבאתי את השלשית באש.												◊
התם בפושעי ישראל בגופן.												!
פושעי ישראל בגופן? והא אמרת לית להו תקנתא												?
כי לית להו תקנה ברוב עונות, הכא - מחצה עונות ומחצה זכות, ואית בהו נמי עון דפושעי ישראל בגופן, לא סגיא ליה דלאו והבאתי את השלישית באש, ואם לאו - ורב חסד מטה כלפי חסד, ועליהן אמר דוד (תהלים קט"ז) אהבתי כי ישמע ה'.												!
מאי דכתיב אהבתי כי ישמע ה', אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אימתי אני אהובה לפניך - בזמן שאתה שומע קול תחנוני. דלתי ולי יהושע, אף על פי שדלה אני מן המצות - לי נאה להושיע.	דרש רבא:											■
פושעי ישראל בגופן מאי ניהו?												^
קרקפתא דלא מנח תפילין.	רב:											!
פושעי אומות העולם בגופן, אמר רב: בעבירה.	[רב]											■
ושנתנו חיתותם בארץ חיים, אמר רב חסדא: זה פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים.	[רב חסדא]											■
כל פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים - אינו רואה בן תלמיד חכם, שנאמר (איוב לו) לכן יראוהו אנשים לא יראה כל חכמי לב.	רב יהודה אמר רב:											■
ורב חסד, מטה כלפי חסד.	בית הלל:											■
היכי עביד?												^
כובשו, שנאמר (מיכה ז) ישוב ירחמנו יכבש עונותינו	רבי אליעזר											◊ !
נושא, שנאמר (מיכה ז) נשא עון ועבר על פשע.	רבי יוסי בר חנינא:											◊ !
מעביר ראשון ראשון, וכן היא המדה.	תנא דבי רבי ישמעאל:											■
ועון עצמו אינו נמחק, דאי איכא רובא עונות - מחשיב בהדיהו.	רבא:											■
כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר נשא עון ועבר על פשע, למי נושא עון - למי שעובר על פשע.	רבא:											■
רב הונא בריה דרב יהושע חלש, על רב פפא לשילוי ביה. חזייה דחליש ליה עלמא, אמר להו: צביתו ליה זוודתא. לטוף איתפח, הוה מיכסיף רב פפא למיחזייה.												○
מאי חזית?	אמרו ליה:											○
אין, הכי הוה. ואמר להו הקדוש ברוך הוא: הואיל ולא מוקים במיליה - לא תקומו בהדיה, שנאמר נשא עון ועבר על פשע, למי נושא עון - לעובר פשע.	אמר להו: רב הונא בריה דרב יהושע											○
(מיכה ז) לשארית נחלתו, אמר רבי אחא בר חנינא: אליה וקוץ בה לשארית נחלתו - ולא לכל נחלתו, למי שמשים עצמו כשירים.	[רבי אחא בר חנינא]											■
כתיב (תהלים קמה) צדיק ה' בכל דרכיו, וכתיב וחסיד בכל מעשיו.	רב הונא רמי:											?
בתחלה - צדיק, ולבסוף - חסיד.	[רב הונא]											!

disputants-חולקים ◇ central point for summary and review-נקודה מרכזית לסיכום והזרה < מובאה של פסקה קודמת-insertion of an earlier segment O מעשה-story	מימרא-statement ⚡ קושיא-challenge ^ שאלה-question ! תירוץ-answer ראיה-proof
מקרא-key:	

ראש השנה-ארבעה ראשי שנים		Talmud Navigator											
מימרא	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב
כתיב (תהלים סב) ולך ה' חסד, וכתוב כי אתה תשלם לאיש כמעשהו	רבי אלעזר רמי:										⚡		◇
בתחלה - כי אתה תשלם כמעשהו, ולבסוף -ולך ה' חסד.	[רבי אלעזר]										!		◇
כתיב (שמות לד) ורב חסד, וכתוב ואמת	אילפי, ואמרי לה אילפא, רמי:										⚡		◇
בתחלה - ואמת, ולבסוף - ורב חסד.	[אילפי ואמרי לה אילפא]										!		◇
ויעבר ה' על פניו ויקרא, אמר רבי יוחנן: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור, והראה לו למשה סדר תפלה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאין - יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם. ה' ה' - אני הוא קודם שיחטא האדם, ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה.	[רבי יוחנן]											■	◇
אל רחום וחנון, אמר רב יהודה: ברית כרותה לשלש עשרה מדות שאינן חוזרות ריקם, שנאמר (שמות לד) הנה אנכי כרת ברית.	[רב יהודה]											■	◇
גדולה תשובה שמקרת גזר דינו של אדם, שנאמר (ישעיהו ו) השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו.	רבי יוחנן:											■	◇
ודלמא לפני גזר דין?	רב פפא לאביי:											⚡	
ושב ורפא לו כתיב, איזהו דבר שצריך רפואה - הוי אומר זה גזר דין.	אמר ליה: [אביי]											!	◇
השב בינתים - מוחלין לו, לא שב בינתים, אפילו הביא כל אילי נביות שבעולם - אין מוחלין לן	מיתבי:											⚡	◇
לא קשיא הא - ביחיד, הא - בצבור.												!	◇
(דברים יא) עיני ה' אלהיך בה - עתים לטובה עתים לרעה. עתים לטובה כיצד? הרי שהיו ישראל רשעים גמורין בראש השנה, ופסקו להם גשמים מועטים, לסוף חזרו בהן. להוסיף עליהן - אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה. אלא הקדוש ברוך הוא מורידן בזמנן על הארץ הצריכה להן, הכל לפי הארץ. עתים לרעה כיצד? הרי שהיו ישראל צדיקים גמורין בראש השנה, ופסקו עליהן גשמים מרובין. לסוף חזרו בהן, לפחות מהן - אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה. אלא הקדוש ברוך הוא מורידן שלא בזמנן על הארץ שאינה צריכה להן.	מיתבי:											⚡	◇
לטובה מיהא ליקרעיה לגזר דנייהו ולוסיף להן												⚡	
שאני התם דאפשר בהכי.												!	◇
(תהלים קז) יורדי הים באניות עשי מלאכה במים רבים. המה ראו מעשי ה' וגו'. ויאמר ויעמד רוח סערה ותרום גליו ויזנו ויזנו כשכור וגו'. ויצעקו אל ה' בצר להם וגו', וידו לה' חסדו וגו' - עשה להן סימניות כאכין ורקין שבתורה. לומר לך: צעקו קודם גזר דין - נענין, צעקו לאחר גזר דין - אינן נענין	תא שמע:											⚡	◇
הני נמי כחידין דמו.												!	◇
כתיב בתורתכם (דברים י) אשר לא ישא פנים, וכתוב (במדבר ו) ישא ה' פניו אליך.	תא שמע: שאלה בלוריא הגירות את רבן גמליאל:											⚡	◇
אמשול לך משל, למה הדבר דומה - לאדם שנושה בחבירו מנה, וקבע לו זמן בפני המלך, ונשבע לו בחיי המלך. הגיע זמן ולא פרעו, בא לפייס את המלך. ואמר לו: עלבוני מחול לך, לך ופייס את חבירך. הכא נמי, כאן - בעבירות שבין אדם למקום, כאן - בעבירות שבין אדם לחבירו.	נטפל לה רבי יוסי הכהן, אמר לה:											⚡	◇
עד שבא רבי עקיבא ולימד: כאן - קודם גזר דין, כאן - לאחר גזר דין.	[רבי עקיבא]											⚡	◇